

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1., 2- oz. 3 krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Krst in prepoved! — Naše ljudsko šolstvo. — S kongresa slovanskih častnikarjev. — Politične vesti. Iz slovenskih dežel. — Kranjsko: Razno. — Prosveta. — Književnost. — Podlistek: Usoda. — Vtiski iz Petrograda.

Krst in prepoved!

„Vstani borni narod moj...“
Gregorčič.

Človek se najprej rodi, potem je šele krščen. Slovenska Ljubljana je bila najprej krščena s krvjo nedolžnih žrtev, potem se je prerodila v lepo belo Ljubljano. Slovensko pohlevnost so morali vojaški bajoneti in streli iz vojaških pušk vzdramiti, da se je potegnila za svojo pravico.

Dogodki prelitja nedolžne slovenske krvi so znani, v širnem svetu se govori o njih, toda poročila v nemških listih so neresnična, v njih je ljubljanski talmi-Nemec nedolžna ovca, pohlevni Slovenec kanibal in tolovaj, nevaren človeškemu življenju in tuji lastnini.

Ko smo nedavno pisali uvodnik o ptuj-skih izgrelih, smo rekli, da se morajo po širni Sloveniji izvajati najhujše posledice zoper Nemce. V mislih smo imeli posledice edino na gospodarskem polju in niti sanjalo se nam ni, da bi se posledice izvajale s hrupnimi demonstracijami in s pobijanjem šip. To se je pa vendar zgodilo, saj kri ni voda, in čeprav moramo obsojati te izgrede, smo bili vendar veseli, da se ni nobenemu človeku nič žalega zgodilo in storilo.

Tudi ljudstvo bi bilo se pomirilo takoj, ko je dalo duška svoji ogorčenosti, toda naše oblasti so poklicale orožništvo in poklicale so nemške vojake 27. pešpolka, ki so besni od sovraštva do Slovencev. Župana Hribarja, ki je vendar policijski šef v Ljubljani, se ni klicalo k deželni vladi, ko so se posvetovali glede varno-

stnih odredb. Deželni predsednik je vzel oblast v svoje roke in poklical vojaštvo na pomoč. — Petek, soboto in nedeljo so se ponavljale demonstracije, ki so se pa v slednjih dveh dneh obračale proti vojaštvu, ki je izzivalo in tako brutalno nastopalo, kakor bi šlo proti najhujšim sovražnikom. Kakor divjaki so dirjali dragonci ter topli s plosko sabljo ljudi in kdor se ni hitro umaknil, je bil v smrtni nevarnosti. Nemški vojaki Belgijci so klicali iz vrst „heil“, „windische Hunde“ in take izraze, toda kljub temu ni ljudstvo napadalo, ni metalo kamnov, ni streljalo, kakor lažejo nemški časopisi.

In potem so se začeli streli. Mlad poročnik, besen sovražnik Slovencev, je ukazal streljati na majhno gručo ljudi, ne da bi imel povoda, ne da bi se držal tozadevnih strogih predpisov. In ljuti vojaki so ušli iz vrste, tekli za ljudmi ter oddajali posamič strele kakor na bežeče zajce!

In tekla je kri! Dva sta se mrtva zgrudila in nedolžna kri je namočila njih rodno zemljo. Nebroj ranjencev je obležalo v krvi, ki bi tudi izkravali, ako bi ne bilo hitre zdravniške pomoči pri rokah.

Tožni, polni žalosti in sočutja stojimo zdaj ob grobu nedolžnih žrtev. Solze ogorčenja nam silijo v oko in vprašamo se: zakaj, zakaj je moralo to biti? Dve imeni: Adamič in Lunder pomenita zdaj prepoved slovenskega naroda. Narodna mučenika sta postala mladenci in iz njih krvi je vsklila zavednost slovenska in bratovska ljubezen. Zgodil se je takorekoč čudež, da sta si nasprotni stranki ob grobu segli v roke in vroče upanje nam napolnjuje srca, da bo ta sprava imela dobre posledice za naš bratomorni boj.

O dogodkih v Ptujju smo že pisali, da se združimo na skupen odpor, na skupno obrambno delo naših narodnih svetinj. To se ni zgodilo,

pač pa je našel veličastni pogreb nedolžno ustrejenih mladeničev vse stranke v bratski slogi.

Bilo ni drugega pričakovati. Cela Slovenija žaluje, v vseh srcih kipi in drhti edino žalost za umorjenima, ljubezen do rodne grudi. Strankarsko sovraštvo nima več prostora v naši duši, vsi smo bratje, sinovi malega naroda, ki je moral dati dve mladi, nadpolni življenji, da se je zavedal svojih pravic, svojega obstoja.

Naš borni narod je vstal! Ponosno je dvignil svojo poprej pohlevno glavo in zdaj gleda samozavestno v svet. Ne bo več klonil glave pred tujcem, ne bo več dajal tujcu svoj težko zaslužen denar. Svoji k svojim! se razlega klic po zdaj res slovenski Ljubljani, po zelenem Štajerskem, po kraševiti Goriški in Primorski. Vsi dobro misleči so se združili, otresli se hlapčevske ponižnosti napram tujcu in rekli: Ti zase, mi zase!

Lepša zarja vstaja slovenskemu narodu. Bič, ki ga je doslej tepel, bo odslej vedno našel slovenske stranke složne in če se bo še tako udarjalo od zgoraj po njem, bodo ti udarci olajšani, trpeli jih bomo složni in edini ter tudi skupaj pokazali moč, kajti ponižnosti in hlapčevstva je danes konec!

Naše ljudsko šolstvo.

Nihče ni prav zadovoljen z našim šolstvom. Kmetško ljudstvo toži, da povzroča preveliko breme, da odteguje mladino od dela in poleg tega se vedno še toži, da se mladina ničesar za življenje ne nauči. Obrtnik istotako toži, da je šola hudo breme, a sadu ne donaja dovolj za njegovo praktično obrtno uporabo. Tudi meščan ni prav zadovoljen s sedanjim ustrojem ljudskih šol, le prepogosto se pritožuje o bremenu in o malih uspehih. Kjer vse vzdihuje, mora že res

malo in se nasmehnila, ako ga je zagledala le od daleč. Za njega — soproga ni imela skoraj več besede in ako jo je kaj poprašal, odgovorila mu je raztreseno — njene misli so bile vedno pri Bonifaciju. Da bi jo posvaril, zato ni imel moči, preveč jo je ljubil, a da bi trpel še nadalje, tudi ni mogel. Včasih se je spomnil umrle Danice, ki mu je govorila, da ga ne bo ljubila nobena več tako in tedaj mu je bilo hudo za njo. Ali je to osveta usode? —

— Torej mu ni bila samo „znanka“, kakor mu jo je bil predstavil. — Že takrat sta se gotovo ljubila in on je prišel in jima pokvaril to srečo. —

Ob takih mislih je začutil, da ima Bonifacij pravico, da se maščuje nad njim, ki je tako hitro pozabil ubogo Danico.

Nem je hodil po cele dneve okolo vile, včasih zavil celo med polje in nekaj mu je šepetalo noč in dan, da nima več pravice do nje, da se mora umakniti...

— In ona, ki jo je tako ljubil, ga je varala...

— Pa saj ga ni ljubila nikdar, žalovala je za Bonifacijem, za to je bila mnogokrat tako

Usoda.

Novela. Spisal Josip Premk.

(Dalje.)

VI.

Prve večerne sence so zaplesale po kotih, v sobi je bilo pol mračno in ko je Olga spustila gardine, je bilo skoro popolno tema, le zdaj pa zdaj se je iz te teme pokazala rdeča lučica, za hip jasneje, potem zopet slabeje — Bonifacij je sedel na divanu in kadil.

Ko se mu je Olga zopet približala, je skoro ni videl, začutil je le ob sebi njeno toplo telo in na rami malo ročico, ki se mu je ovila okoli vratu.

Ko je položil ostanek cigarete na porcelanasti pepelnjak, ki ga je v temi komaj utipal na mali mizici poleg divana, se je naslonil nazaj in ovil desnico Olgi okolo pasu.

Pramen njenih las ga je pobožal po licu in tedaj se je sklonil in počasi so drsale njegove ustnice od oči tja do njenih ustnic.

„In vendar, vendar te ljubim tako nepopisno,“ je izpregovoril, da je pretrgal mučni molk, ki je vladal med njima.

„Kako si mogel prebiti celi dve leti tako osamljen, ko si vendar vedel, da so bile vse moje misli vedno pri tebi. O ti!“

Gladila ga je po kodrih in včasih se je sklonila in ga poljubila.

„Jurij se torej danes ne povrne?“ jo je poprašal tiho in jo pobožal po licu.

„Dejal je, ako ga ne bo do mraka, da ostane v trgu. Ponoči se gotovo ne bo vračal!“

Medtem pa je korakal Jurij črez mračno polje z globoko sklonjeno glavo.

Mesec dni je že poteklo, odkar je prišel Bonifacij k njemu, ki se ga je tako veselil — mesec bolečin, ki jih je znal skrivati pred obema. Že takoj prvi dan je opazil, da sta si Bonifacij in Olga bližja kot si je kdaj preje mislil in poznejši dnevi so mu to slutnjo samo potrdili.

Bogzna kako ljubeča mu ni bila sicer nikdar. V svoji otožni zamišljenosti, kateri ni vedel vzroka, ga je mnogokrat celo poprosila, naj jo pusti samo. Sedaj, odkar je prišel Bonifacij, so rože v njenem licu nenadoma zopet vzevetele in njene ustnice so se krožile venomer v nasmeh. Vedno je hitela k njemu, mu razkazovala, kar ga ni morda popolnoma nič zani-

nekaj v tem tičati. Kaj je tedaj resnica, kaj pretiranost? Resnica je, da je sedanje šolstvo kljub močnemu narastku šol še vedno pomanjkljivo. Pomisliti je treba, da je na Kranjskem še precej lepo število analfabetov, ki se ne bo še zmanjšalo, vsaj v doglednem času ne, če bo obveljal sedanji klerikalni kurz v deželnem odboru: „Nobenega razreda več.“ Da ni zadostnih uspehov, je tedaj krivo pomanjkanje šol.

Druga ne manjša krivda pa je ta, da pride povprečno še vedno na eno učno moč do 90 otrok. Kaj more uspešnega storiti učitelj pri tolikem številu otrok! Že to samo je ironija. No v mestih je morda boljše v tej zadevi! Motiš se, prijatelj, celo napredno mesto Ljubljana je v tem oziru prava gorska vas. Tudi tu so natlačeni razredi (ponekod beznice) z 90 pa tudi z 100 učenci. Govori se res, govori v prilog šolstvu, a kadar treba kaj storiti, takrat se naši ljudje radi umaknejo za kulise. O tem bi se lahko pisalo mnogo, pa danes ni to moj namen.

Največje zlo in zavora napredku našega šolstva pa so šolske oblasti same. Človek bi mislil, da bo tem ljudem vendar najlepša in najkoristnejša naprava v blagor ljudstva pri srcu, pa žal, našim vladnim organom dela ljudska šola kaj malo sivih las, nehote moramo priti do zaključka, da naši vladi ljudska izobrazba slovenskega naroda ni pri srcu.

Le poglejmo naše vladne šolske predstojnike. Kdo pride pri nas na krmilo? — To so ljudje, ki nimajo niti pojma o ljudski šoli in njenem delovanju. Najvišji šef je seveda nemški birokrat, mož, brez pravega razuma za potrebe našega naroda, za naše šolstvo. Ta dirigira drugega „šolnika“ istih načel, iste brezobrazne taktike v prid dobri stvari. Potem pa pridejo druga častna mesta. Deželni šolski nadzorniki, navadno možje, ki jih vladni veter maje. Dasi so po rojstvu naše krvi, toda v teku nekaj let ob vladnih jaslih, jim preide mnogo ptujega v kri. Ta ptuja kri pa povzroča zlo šolstvu. Ta vladna kri teče seveda po njihovih žilah tako, kakor je vladi ljubo, zato so vsi impulzi vladi na ljubo.

Važen faktor za ljud. šolstvo je okrajni šolski svet. Kaj bi lahko ta storil za povzdigo ljudske prosvete, ko bi le hotel! Toda vrhovni šef je birokrat in s tem je vse rečeno. Redkokje je mož, ki ima srce za ljudstvo, največ pa sedi na teh stolcih kdo, ki ljudstva prav nič ne pozna, dasi je radi ljudstva tu. Da ob ledenih dihih takih mož ne more prospevati šolstvo, je umevno. Navedel bi tu lahko slučaje, ki vpijejo do neba. Pravil mi je vzgleden mož, predsednik nekega krajnega šolskega sveta, da se je moral trdo poganjati za neko stvar, ki jo je z veseljem selska občina z veliko denarno žrtvijo šolstvu naklonila, a glejte ga spaka, okrajni glavar je to hotel preprečiti. Pa naj pod takimi filistri šolstvo napreduje!

Didaktično in pedagoško mesto pa zavzemajo c. kr. šol. nadzorniki. — Kdo postane nad-

otožna, zato je bilo njeno lice v jutru mnogokrat objokano...

— Proč, proč, tu ni več prostora za njega! — Ta misel mu je bila vedna tovarišica in naposled se je udal z obupa polnim sreem.

Šel je v trg, o kako težka je bila tista pot in debelo ga je gledal notar, ko mu je narokoval...

Črez polje je ležala že popolna noč, a Jurij ni videl ne zvezd, ne bledega meseca, ki se je vozil po nebu prav tako v srebrni barki, ko tisto noč, ko se je porodil tam v svetogorski vasi nekdo, ki je bil vsej občini v sramoto...

Šel je črez polje in globoko mu je klonila glava kakor človeku, ki omaguje pod težo življenja.

Čudne misli so se podile po njegovi glavi, a niti ena ni bila prava, niti ena rešilna; vedel je edino, da mu je odvzeta ona, ki jo je ljubil bolj ko vse in da ni za njega več tolažbe. Danica je mrtva, a Olga živi Bonifacij! Da, tam daleč, tam v svegorski vasi se vrsti križ za križem, tam počiva ona, ki je trpela celih dvajset let, ona, ki jo je uničil in umoril — on sam... In zdaj se maščuje Danica!

zornik? Ljubljenec vlade. To so ponajveč učitelji, ki so bili od nekdanj znani kot ponižne pare vladnega zistema, ljudje, katerih hrbtenica je vedno in vsikdar proizvajala vsemogoča vladna telovadna povelja, ljudje, ki jim je narodnost deveta briga.*

Tu so in skrbno pazijo, da se ne zamerijo vladi, zato je njih delovanje tako, da je vlada lahko z njimi zadovoljna. V vsakem oziru se jih komandira od zgoraj, če imajo kaj malega v svojem delokrogu odločevati, se še o tem raje poprej posvetujejo s svojim šefom, predno kaj odredijo. Človek bi ne veroval, če ne bi bil o tem od kompetentnih strani poučen. Pomislite samo ta fakta: V Ljubljani je nadzornik, ki s svojim učiteljstvom ne govori nikoli razen pri konferencah. Kaj tam govori in poroča, ne vem, vem pa le toliko, da je to mož, ki se boji v občevanju s svojim učiteljstvom pokazati, kaj zna. O njegovem delovanju sem čul mnogo in če je le desetina vsega resnica, moram reči, lahko trpi ljudsko šolstvo, če mora učiteljstvo prvo zadostiti raznim kapricam nadzornika, potem še le poučevanju mladine.

Znano mi je, da se razpravlja pogostokrat na dolgo in široko, kako se morajo pisati uradni spisi, kje morajo biti črtice, kje pike, ali smejo biti kratice ali ne, kakšno pisavo mora imeti tednik in dnevnik i. t. d. Predpisuje se učiteljem celo, kaj morajo vsak teden jemati, katerih pesmi se morajo učenci učiti i. t. d. Seveda ne pride naše učiteljstvo po takih predpisih nikoli do samostojne veljave. Kjer pa ni samostojnosti, tam ni zanosa in pravega interesa, tam je stvar zavožena. Ne bom trdil, da naše učiteljstvo ni pridno. Morda je celo prav, če rečem, da je splošno učiteljstvo prepridno v izvrševanju takih birokratskih bedarij, ki so na škodo vsemu prosvetnemu delu. Naše učiteljstvo tiči v teh krempeljih bolj, kakor si ljudje mislijo. Bati se je resno, da bo postalo naše učiteljstvo pod to vladno mero apatično za narodno prosveto in za delovanje v narodnostnem smislu. Če hočemo slovenskemu šolstvu pomagati, treba je pričeti od zgoraj. Tam je treba odstraniti ljudi, ki so za narod indiferentni, če ne naravnost škodljivi. Treba je iz učiteljskega aparata odstraniti vse faktorje, ki so nekako nemško strahilo našemu učitelju, a obenem môra za učiteljsko dušo. Odstraniti bo treba te ljudi, ki imajo vse drugo poprej v srcu, kakor blagor šolstva in učiteljstva, kaj li še blagor naroda.

(Dalje prih.)

*) So tudi častne izjeme, katerih se kajpada to ne tiče.

S kongresa slovanskih časnikarjev.

Ker nam je za predzadnjo številko prepozno došlo poročilo o posvetovanju in razpravah časnikarskega shoda, priobčimo danes najvažnejše točke. Prepozno ni nikoli objavljati stvari, ki se

Začel je skoro teči in ko je pribegal do prvih hiš, se je ustavil. Tam koncem letovišča, tam se je svetilo dvoje oken kakor dvoje pošastno se režečih oči.

V vilo se je priplazil neopažen.

Ko je prispel v svojo sobo, je sedel k pisalni mizi in napisal na bel listič nekaj besed, potem pa posegel v žep in se žalostno nasmešnil...

Med tem pa sta sedela Bonifacij in Olga še vedno tam v temni sobi, ne brigajoča se za ves svet in šepetala, dokler ni zagrmelo tam zadaj, kot da je nekdo sprožil samokres.

Preplašena sta planila iz sobe.

Poleg mize je v svoji sobi ležal Jurij in pramen vroče krvi mu je tekel iz čela, oči pa je imel zaprte.

Stala sta med vrati, ne vedoča, ali je resnica ali le sanjata, a ko je pristopil Bonifacij, bled in prestrašen k njemu, ki je že izdihnil, je zagledal na mizi listič, naslovljen na njega.

Dragi Bonifacij!

Končano! Brez sreče sem živel dolgo vrsto let in usoda me kaznuje sama. Oporoka je že storjena. — Vse je vajino — bodita srečna!

Jurij.

tičejo skupnega nastopa Slovanov, temveč ravno časopisi bi morali neprestano vzbujati spomin na skupno delo vseslovanske družine in gledati, da se sklepi tudi izvršijo.

Prva glavna točka je bilo posvetovanje o ustanovitvi zveze slovanskih turističnih društev. O tej stvari se je bavila že vseslovanska konferenca v Pragi in je tudi zdaj dotični poročevalec dr. Černy iz Prage, ki je prevzel pripravljala dela za ustanovitev, o tem poročal. Dr. Černy je izdelal načrt pravil, ki ga je že pred kongresom poslal raznim turističnim društvom v pregled in na ljubljanskem posvetovanju so se ta pravila prereševala in sprejela z nekaterimi dodatnimi predlogi. Posvetovanja so se udeležili zastopniki Slovencev, Čehov, Rusov in Poljakov.

Sklenilo se je končno, da se v posameznih državah obstoječa turistovska in prometna društva v okviru svoje države združijo v zveze. Te zveze bodo med seboj v stiku ter odpošiljale na skupna posvetovanja svoje odposlance. V Pragi se ustanovi osrednje tajništvo in osrednja slovanska turistična oziroma potovalna pisarna. Eden obstoječih slovanskih turističnih listov naj bo glasilo vseh slov. turističnih in prometnih društev. Vsako četrletje naj se izdajo izvestja v petih slovanskih jezikih.

Predsednik pripravljalnega odbora dr. Černy je dobil nalog, da zbere ves material in da stori pripravljalne korake za uresničenje gori označenih namenov. Posamezni zastopniki prevzamejo delo za proučevanje turisticke in tozadevnih društev in ko se vse gradivo zbere, naj se vrši nov shod v Pragi.

O točki desetletni jubilej prvega shoda slovanskih časnikarjev v Pragi je poročal g. Holeček. Izvajal je, kake sadove je rodil prvi shod slovanskih časnikarjev leta 1898, kako je učinkoval na slovansko čuvstvovavje in kolikega pomena je bil v stanovskem oziru. Dva fakta sta zabeležiti ob jubileju. Hvalevreden preobrat se je izvršil v razmerju med Poljaki in Rusi ter na jugu med Hrvati in Srbi, kar ni malo zasluga časopisja. Poprej se je postavil idealni program na prvo, praktični na drugo mesto. Zdaj je treba postaviti praktični program na prvo mesto ter v prvi vrsti izvajati geslo „Svoji k svojim.“ Sprejela se je resolucija, da časnikarski kongres z veseljem pozdravlja dobro voljo glede zblizevanja poljskega in ruskega naroda v Galiciji in naj časopisje deluje na to, da se na podlagi ravnopravnosti, svobode, enakosti in bratstva združenje uresniči.

O vseslovanskem tiskovnem uradu je poročal Rus Stahovič. Treba je slovanskega glasila, ki bo posredovalo pobližje spoznavanje slovanskih narodov med seboj. Predlaga tudi, da bi se to glasilo izdajalo kot tednik ali mesečnik in sicer v ruskem, češkem, poljskem in srbskem jeziku. Osrednje ured-

Olga je zajokala naglas...

Tekli so dnevi, tekli so tedni in meseci in dunajski Prater bi lahko povedal, kako se je včasih sprehajalo v poznem mraku dvoje ljubečih se bitij tesno objetih in kako sladke besede so šepetale usta mlade vdove, ki se je vsak hip tesneje privila k visokemu mladeniču, ki je stopal ob njeni strani.

In potem? —

V malem slovenskem mestu se je neke nedelje gnetlo pred cerkvijo vse polno ljudi, ker poročil se je dr. Bonifacij Erman z vdovo Olgo I., ki je bila še vedno najlepša v trgu, a poleg tega tudi bogata.

Odkod, zakaj? Tega radovedni gledalci niso vedeli, a vedela sta Bonifacij in Olga, ki sta si takole na večer, ko je legalo solnce v svojo krvavo posteljo, pošepetavala sladke besede, se smejala črez tisti trenotek, ko sta se prvič objela tam v Ljubljani in pila na zdravje večne ljubezni sladak pikolit...

ništvo naj bi bilo v Pragi, po drugih slovanskih glavnih mestih pa posebna uredništva. Predlog se je izročil posebni komisiji, ki je to stvar resno premotrivala ter naslednji dan v zmislu poročevalca predlagala tozadevno resolucijo, ki se je tudi sprejela.

O sedanjem stanju reforme tiskovnega zakona je poročal dr. Hajn. Načrt novega tiskovnega zakona je vlada že leta 1902 predložila poslanski zbornici, toda v odseku že čaka zdaj 6 let na rešitev. Glede glavnih točk je odsek rešil točke o prosti kolportazi, konfiskacijskem postopanju in glede sedne kompetence. Sprejela se je resolucija, ki v splošnem zahteva revizijo kazenskega zakona v modernem zmislu, da se more potem tudi tiskovni zakon na ta način prikrojiti. Vobče je pa kongres zadovoljen s sedanjim ugodnim stanjem glede tiskovnega zakona, ki naj bi kolikor mogoče hitro prišel v razpravo v državnem zboru.

Dr. Šurmin je razpravljal o tiskovnem zakonu na Hrvatskem, ki ima sicer svobodno kolportazo, toda ta se lahko vsak hip prekliče, kakor je bila preklicana ravno zdaj. Omenjal je zlasti nasilstva, ki jih mora prestatati hrvatsko časopisje pod Rauchovo vlado.

Poslanec Klofač je poročal o tiskovnih razmerah v Bosni in Hercegovini ter našteval nasilstva in krivice, ki jih trpi časopisje v Bosni. Če je že tiskovni zakon v Avstriji slab, ga v Bosni sploh ni. Tam zapirajo časnikarje za nedolžne članke, ter zaplenijo časopise za vsako malo notico. Sprejela se je ostra resolucija, ki pozivlje slovansko časopisje, naj posveti razmeram v Bosni največjo pozornost ter zlasti politične kroge opozarja na dogodke v okupiranih deželah.

Proti uradnemu korespondenčnemu uradu se je istotako sprejela resolucija z ozirom na tehnično in bistveno njegovo stran. Vsled pomanjkanja slovanskih uradnikov v tem uradu izhajajo nepopolna in včasih neresnična poročila. Sploh je tendenca tega urada protislovanska in zato zahteva shod, da se odpravijo vsi nedostatki, zlasti tudi v filijalkah korespondenčnega urada.

O slovanskem tiskovnem uradu se je razpravljalo že na prejšnjih shodih. Sklepi se pa niso mogli uresničiti, ker je primanjkovalo denarja. Čehi so sami mislili ustanoviti češki tiskovni urad, ki pa še zdaj ni dobil koncesije in tudi potrební kapital za brzojavni urad še ni nabran. Sklenilo se je, da se kapital nabere in izposluje vladno koncesijo. Sprejela se je tudi resolucija, da shod slovanskih časnikarjev pričakuje od vseh ministrov slovanskih narodnosti in od vseh slovanskih poslancev brez razločka, da store svojo dolžnost glede na ugodno rešitev predloga o ustanovitvi slovanskega korespondenčnega urada v Pragi.

Poleg ostalih točk se je tudi sklenilo, misliti na izdajo vseslovanske bibliogra-

fije, v kateri bi bila natisnjena vsa dela, izdana v slovanskih deželah s kratkimi kritikami in o izdaji slovanskega topografičnega slovarja.

H koncu poročila naj še omenimo, da se je tudi v povzdigo tujskega prometa s slovanskih dežel lepa prilika ugodno porabila. Polovica časnikarjev si je ogledalo Postojnsko jamo, polovica pa ljubki Bled in veličastni Bohinj. Zadnjim je priredila deželna zveza za tujski promet ta izlet ter ga tudi izvrstno aranžirala, da so slovanski časnikarji lahko dobili lepo sliko naših naravnih krasot.

Želimo le, da bi slovanski časnikarski shod obrodil obilo sadu, zlasti da bi v teh težkih časih slovansko časopisje priskočilo na pomoč ubogemu slovenskemu narodu, najmanjšemu v družini Slovanov.

Politične vesti.

Obstrukcija v češkem deželnem zboru. Nemci so v seji 24. m. m. zahtevali, naj deželni maršal odstavi z dnevnega reda ves dnevni red. Maršal ni hotel tega storiti, zato so Nemci pričeli z obstrukcijo in niso pustili govoriti čeških govornikov. Naskočiti so hoteli deželnega maršala, tolkli po pultih ter metali v maršala akte. Metali so tudi črnilo in sploh vse razbili na svojih sedežih. Deželni maršal princ Lobkovic je izjavil, da je tako postopanje nevredno deželnega zbora ter je sejo zaključil.

Češki deželni zbor še vedno ne deluje, ker Nemci obstruirajo. Šlo je prav za malenkostno stvar, za nastavljenje uradnika pri deželnem odboru nemške narodnosti. Nemški poslanci so tudi peli „Die Wacht am Rhein“ v zbornici, kar je češke poslance posebno razburilo. Nemci zavračajo vso krivdo na deželnega maršala princa Lobkovic, ker se ni vklonil vsaki njihovi zahtevi. Čehi pa zagotavljajo, da bodo obstruirali v državnem zboru, ako Nemci ne odnehajo v deželnem. Zdaj se stranki pogajata in upanje je, da pride do sprave, ker se ministrski predsednik Beck resno trudi, da bi deželni zbor deloval.

Bosna in Hercegovina. V okupiranih deželah vre in vsa znamenja kažejo, da se zlasti na srbski in turški meji pripravljajo resni dogodki. Iz sandžaka Novi Pazar so se morale rodbine avstrijskih častnikov in podčastnikov vseh posadk izseliti, ker je vlada dala ta ukaz. Baje se je to zgodilo, ker vlada nima v Sandžaku na razpolago dovolj varnostnih sredstev, da bi preskrbela zadostno varstvo rodbinam vojakov. Predsedstvo srbske narodne organizacije za Bosno in Hercegovino je poslalo interparlamentarni konferenci, ki zboruje zdaj v Berlinu, naslednjo brzojavko: „Pred 30 leti so evropski diplomati, zbrani na kongresu v Berlinu, odločili o usodi Bosne in Hercegovine. Srbska narodna organizacija pozdravlja zdaj parlamentarce, zbrane v Berlinu, obžaluje, da

prebivalstvo Bosne in Hercegovine edino v Evropi nima še te sreče, da bi moglo svoje zastopnike poslati na interparlamentarno konferenco.“

Aneksija Bosne in Hercegovine k Avstriji je sklenjena stvar. Tako poročajo berlinski časopisi, ki pravijo, da bo cesar to naznanil v prvi seji delegacije.

Političen shod nemških poslancev vseh strank se je vršil v Gradcu. Udeležili so se ga ministri Derschatta, Marchet in Prade ter 34 liberalnih nemških poslancev. Sklenilo se je delati na tesno združitve vseh nemških svobodomiselnih frakcij in za skupno organizacijo. Izvolil se je odsek treh poslancev kot organizacijski odbor. Shod je tudi izrekel svoje ogorčenje nad izgredi na Češkem in v Ljubljani.

Proti „zatiranju“ Nemcev so protestirali občinski svet v Olomucu, nemška zveza na nižje Avstrijskem, celovski občinski svet (temu je prav treba), zveza nižjeavstrijskih kmetovalcev in različne druge korporacije. Kje pa so bili, ko so Slovence pobijali po Spodnje Štajerskem?

Protestni shod proti ljubljanskim dogodkom hočejo sklicati Nemci v Gradcu. Povoda imajo dovolj, da se tudi lahko zmenijo o dogodkih v Ptuj, Mariboru in Celju.

Srbski patrijarh. Za srbskega patrijarha je bil v Karlovcu izvoljen v seji cerkvenega kongresa škof Lucijan Bogdanovič. Od 68 odanih glasov je dobil 39 glasov.

Bolgarija se oborožuje. (?) Kakor smo že poročali, ni bil bolgarski diplomatični zastopnik povabljen na dine turškega vezirja. Vsled tega je bila Bolgarska razžaljena in berlinski časopisi poročajo, da je bila že odredjena splošna mobilizacija.

Kolera v Peterburgu. Kolera grozno razsaja v Peterburgu. V 24 urah je zbolelo 419 oseb in umrlo 176. Skupno število bolnikov znaša doslej 1566. Ljudstvo je zelo razburjeno, ker se je raznesla govorica, da razširjajo zdravniki in dijaki kolero s tem, da trosijo nalezljive praške po ulicah. Kmetje, ki so izvažali gnoj in odpadke iz mesta, so izostali, ker se boje kolere. Pogrebcev ni mogoče dobiti in čez sto krst leži na pokopališču, ker ni nikogar, da bi jih zagrebel. Krste same so slabo napravljene, le deloma zaprte, da se še trupla vidijo. — Tudi v Berlinu je obolelo nekaj oseb za kolero.

Egipt, ki stoji pod nadzorstvom Anglije, se tudi giblje. Nastali sta dve stranki. Nacijonalistična, ki hoče imeti ustavo po turškem zgledu in priklopitev k Turčiji in neodvisna egiptovska stranka, ki hoče skupaj delati z Angleži in stremiti po neodvisnosti od vsakega pod angleškim protektoratom. Zadnje dni se je čitalo, da so Mladoturki izpustili Egipt iz svojega programa, kar je pri nacijonalistih vzbudilo veliko razburjenje.

Na ulicah je istotako ona mračna, črna tolpa. Tega tudi ni malo krivo naše rezko podnebe. Med množico dijakov, katerih je sedaj v Petrogradu 14 tisoč, je nenavadno mnogo tujcev. Večina izmed njih nosi črne srajce, nekateri imajo palice posebne vrste. Nič manjše pozornosti ne vzbuja tudi njih „tovariš“, ki nosi na sebi istotako črno ali rudečo srajco, s kučmo, po dijaškem vzoru, to je s sivim okriljem. Pravijo, da so bile te kučme kupljene za vojake (milico) nameravane vstaje in potem po likvidaciji vstaje so bile razdeljene brezplačno proletarijatu. Ti „tovariši“ pa te tudi nekako oblastno izzivajoče gledajo. Srečanje s temi ljubkimi, mladimi ljudmi na prazni ulici more ugajati samo ljudem s krepkimi živci... Za človeka mirne nravi pač ni izmed najprijetnejših...

Na oglih ulic, na postajah tramvaja, stoje prodajalci časopisov, ki s krikom ponujajo na prodaj mičnost prestolne žurnalistike. Kakšni so že naslovi: „Svobodnyja mysli“ (Svobodna misel), „Zemlja in volja“ (Zemlja in prostost), „Ljudojedi“ (Kanibalisti), „Pljuvium“ (Poplava). Vendar občinstvo je glede časopisja dovolj ravnodušno; očitno se je že privadilo prenapetosti ruskega življenja in s „talačom“ (neka

Vtiski iz Petrograda.

Le malo se je izpremenilo zunanje lice Petrograda za časa teh šest let, ki sem jih moral preživeti na tujem. Niso se dodelale vse že davno pričete stavbe, niso še odstranjene vse lesene, enonadstropne hiše v oddaljenih predmestjih in samo tupatam se je pojavilo kako novo, ogromno poslopje, sezidano v ne vem katerem slogu, ki kaže na sebi vso razbrzdanost domišljije, brezpotnost misli in nesistematičnost — kar so glavne misli ruskega razumnika. Preko svinčene, ob času, ko to pišem, še z debelim ledom pokrite Neve so zgradili orjaški Trojiški most, ki je stavba francoskih inženjerjev. Odkriva široko „avenue“ (cesto, obsajeno na obeh straneh z drevjem), ki te spominja Elizejskega polja v Parizu ter tvori nekak naravnosten prospekt (Peter Veliki je imel posebno slabost k tem prospektom), in cesta po njem te drži na živopisne otoke, k „vzmorju“, k „streljki“, ki igra v Petrogradu ulogo „Haupt-Allee“ dunajskega Praterja. Toda namesto „Sieges-Alleen“, ki tako ponosno zalšajo Berlin in Dunaj, se široka „avenue“ Trojiškega mosta konča nekako simbolistično: na eni strani stoji

skromen spomenik, postavljen v spomin Petru Velikemu v podobi lesene cerkve, ki ga je osnoval sam veliki preosnovatelj Rusije, na drugi pa razkošne palače in konjski hlevi plesne primadone M. Kšesinske... Dalje pridejo na vrsto palače Witte, Lidvala, Ester... To vam je ruska Sieges-Allee!

Nekako mračno in sirotinsko stojé električni stebri; kakor brez življenja leže mreže električnih prog že davno pričakovanih tramvajev. Izgotovila jih je takisto tuja tvrdka, Vestinghaus & Comp. Obrok je minil že davno, tramvaj pa deluje šele na treh črtah in občinstvo je primorano posluževati se konjskih moči, ako hoče potujoč na vozovih občevati med seboj. Treba pa je vedeti, kakšni so petrograški konjski tramvaji! V njem visi mračna svetilnica, ki napolnuje vagon ne toliko z lučjo, kolikor s sajami, osvetljuje zamražena okna, čmerikavo, mračno (radi hladu in nezadovoljnosti — na konje treba vsikdar dolgo čakati) občinstvo, ki mora poslušati enakomerno škripanje in cviljenje potihoma plazečega se vagona... Da bi čitali, za to je pretemno; večina potnikov dremlje in oni, kateri bede, se poželjivo ozirajo po luči, toploti, svobodi...

Iz slovenskih dežel.

Gospodarska osamosvoja. Nečuvenci na spodnještajerske Slovence so rodili na gospodarskem polju velike uspehe. Pričelo se je sistematično delo za gospodarsko osamosvojo, kateri stoji v Mariboru na čelu „Slov. trgovsko društvo.“ Sploh se pa bodo vsi slovenski trgovci in obrtniki držali naslednjih načel: Enako dobro in ceno blago bodo kupovali v naprej le pri slovenskih odjemalcih. Ozirali se bodo v drugi vrsti na slovansko industrijo, če pa je treba kupiti pri nemškem liferantu, se bodo predvsem ozirali na nemške tvrdke, ki niso na slovenskem ozemlju, posebno pa se bodo ogibali nemških liferantov v Celju, Ptuj, Mariboru in Ljubljani. Vso korespondenco bodo v naprej vodili slovensko in odklanjali obiske nemških agentov. Pretečeno nedeljo se je vršilo na Spodnjem Štajerskem jako veliko shodov, ki so se vsi dobro obnesli in tu se je pokazalo, da se je tudi v najbolj oddaljeni gorski vasi prebudila zavest, da je treba omejiti naše stike z Nemci na kar najmanj mogoče. Nemška nasilstva so našemu pohlevnemu ljudstvu odprla oči, da je spoznalo, da ono s svojim trdo prisluženim denarjem vzdržuje svoje preganjalce. Odslej se bo drugače ravnalo in svojim izkoriščevalcem, ki ga še zasramuje, obrnilo hrbet. Kako mehki bodo še naši Nemci postali, tega si ne morete predstavljati!

Volilna preosnova za štajerski deželni zbor. Zastopniki nemških liberalnih strank so izdelali načrt volilne reforme za deželni zbor. Danes omenjamo samo ta načrt, pri čigar sestavi slovenski poslanci niso sodelovali in ki tudi ne bodo pripustili, da bi se v zbornici sprejel. Glavne točke načrta so: 1. Poslanci virilisti se pomnože za dva glasa, ki ga bosta dobila rektorja graške tehnike in rudarske visoke šole v Ljubnu. 2. Vleposestniška kurija ostane neizpremenjena. 3. Trgovske in obrtne zbornice obdrže dosedanje zastopstvo. 4. Število poslancev v kuriji mest in trgov se pomnoži za sedem, v kmečkih občinah za štiri in v splošni kuriji za dva poslanca. 5. Število deželnih odbornikov naj se pomnoži od šest na sedem, in sicer tako, da obdrži vleposestniška kurija 1, kurija mest in trgov s trgovskimi zbornicami in kmečka kurija dobita mesto enega po dva deželna odbornika. Poslanci splošne kurije volijo deloma s kurijo mest in trgov, deloma s kmečkimi poslanci. 6. V kurijo mest in trgov uvrste mesta in kraje, ki volijo ob državnozborskih volitvah z mesti. 7. Mestna kurija se pomnoži od 17 na 19 volilnih okrajev. Svojega poslanca dobe v novem volilnem okraju Eggenberg, kjer volijo Eggenberg, Andritz, Gösting, Gratkorn in Waltendorf. Nadalje se ustanovi nov volilni okraj iz sedanjega volilnega okraja Ptuj - Celje. Več kakor enega poslanca dobe volilni okraji Gradec, notranje mesto, Maribor, Ljubno in Bruck po 2 in Gradec, predmestja, 4 poslance mesto

vrsta zemelj) se ne da preslepiti! Večerna časopisa sta samo dva: „Segodnja“ (danes) — socijalistično-demokratski organ ter „Birževija Vjedomosti“ (Borzo poročilo). Uprav ti prodajalci vam ponujajo na ulici zelo priljubljeno blago „Istorija francyzykoj revoluciji“ (Zgodovina francoske revolucije) namesto 2 rublja 20 kopejk, samo za 50 kopejk in res sem nakupil kakih dvajset brošur izdanj „Molota“ (Kladva), „Utra“ (Jutra) in drugih revolucijskih tvrdk.

Sodite sami! To je že likvidacija revolucijske književnosti. Očividno je, da vzburkano morje poplavlja obrežje ter vrže na kopno to, kar se v mirnem času skriva v njega globeli. In ta il in dlen vidite tudi po knjigarnah. Erotični romani, verzi in povesti, pornografski časopisi in brošure so kar zalile književni trg. In vse se pokupi ter čita, zato pa po izpričevalu mnogih baje razbrzdanost npravnosti še ni dosegla nikdar takšne veličine, kakor sedaj.

Obenem z erotiko grozno narašča tudi okultna književnost, s katero se resnobna stvar prepletava z zlodjevimi spletkami, znanje s šarlatanstvom. Dovolj mi bodi pokazati na to, da izhaja tu spritistično-okultni dnevnik z naslo-

sedanjih dveh. 8. Kmečke občine se pomnože od 19 na 22 volilnih okrajev. Po dva poslanca bodo volili v volilnih okrajih graška okolica, Feldbach, Lipnica, Maribor s St. Lenartom in s Slovenjo Bistrico in Celje z Vranskim, Gornjim Gradom in z Laškim. Na Zgornje in Srednje Štajersko odpade 18, na Spodnje Štajersko pa 9 poslancev. 9. Splošna kurija obsega 10 volilnih okrajev. Mesta imajo 4, kmečki okraji pa 6 volilnih okrajev. 10. V mestnih in kmečkih kurijah volijo, ki plačujejo po 10 kron direktnega davka. 11. V splošni kuriji imajo volilno pravico le oni, ki nimajo volilne pravice v ostalih kurijah.

Goriški deželni zbor. Nenaravna zveza se je sklenila med goriškimi deželnimi poslanci. Pri volitvi verifikacijskega odseka je prišlo do razpora in so se združili slovenski klerikalni poslanci z laškimi liberalci, slovenski agrarni poslanci pa s klerikalnimi Italijani, katera poslednja zveza ima večino. Slovenski klerikalci in laški liberalci so začeli delati obstrukcijo in so vložili 134 nujnih predlogov, ki se morajo vsi dobesedno čitati. „Soča“ poroča tudi, da je imel dr. Gregorčič namen, dovoliti Italijanom 3 laške odbornike, dočim bi imeli Slovenci samo enega, ki naj bi bil poslanec Berbuč.

Kranjsko.

Zadnja številka „Našega lista“ je bila zaplenjena, toda druge izdaje nismo priredili, ker smo bili mnenja, da so naročniki vseeno dobili list, kajti konfiskacija se je nam naznanila šele v soboto popoldne, dočim smo list že v soboto zjutraj ekspedirali. Naročniki nam zdaj naznajo, da lista niso dobili, zato ponatisnemo danes nekaj stvari iz konfiskovane številke.

Radi neprestanih zaplemb slovenskih listov je poslal državni poslanec Ivan Hribar ministrskemu predsedniku baronu Becku, pravosodnemu ministru dr. Kleinu in ministru notranjih del baronu Bienertu to-le brzojavko:

„Während Grazer sowie andere Blätter erdichtete, lügenhafte, ja, geradezu aufreizende Berichte über Vorfälle in Laibach unbehindert von der Staatsgewalt verbreiten, wird die slovenische Presse, welche nur nackte Tatsachen ohne Kommentar erzählt, in vexatorischer Weise offenbar planmässig konfisziert. Durch solch' ein zweifaches Mass wird das schwer geprüfte slovenische Volk geradezu künstlich aufgeregt, aufgereizt, zum Widerstande aufgestachelt und gerade das Gegenteil von dem Gewollten erreicht. Auch werden die Konfiskationen selbstverständlich im Parlamente von beiden slovenischen Parteien schärfstens zur Sprache gebracht und die Artikel immunisiert werden. Es empfiehlt sich daher dringend, den offenbar von dort der Staatsanwaltschaft in Laibach erteilten, mit der modernen Rechtspflege im krassen Widerspruche stehenden Auftrag, die slovenische Presse mund-

vom „Ottuda“ (Od ondota), kjer se dan za dnem tiskajo brzojavi iz življenja za grobom ter vsemogoča poročila spiritizma, hipnotizma in vsakoršnih drugih psihizmov, katerih niti ne moreš prešteti. O brošurah in drugih drobnih knjižicah s fantastičnimi naslovi in kabalističnimi znamenji na platnicah niti ne govorim! Da bi mogli tekrovati s podobnimi literarnimi izdelki, nameravajo pravi teosofi izdajati letos žurnal: „Vestnik teosofiji“, pri katerem sodelujejo celo takšne evropske luči teosofije, kakor dr. Steiner in Ani Bezant. V vsakem slučaju pa je uspeh take književnosti zelo simptomatičen. Ali mar ne kaže, da materialistično slovstvo ne ustreza več razumu in da si želi duša drugih odgovorov, nego so „železni zakoni“, „pravica močnejšega“ itd. Res je, da so še močni poprejšni maliki in v hiši slehernega „odličnega“ razumnika navadno najdene portrete Karla Marksa, Engelsa, Lassala in za nameček k njim še novejši svetnike Šmita, Balmašova, Spiridonova, Lazonova... Toda očividno je, da je zasvetila druga zarja.

Kot novosti Petrograda se morejo smatrati kavarne, urejene po evropskem vzoru. Teh

todt zu machen, zu widerrufen und die frühere Praxis, welche auch anderwärts herrscht, einzuführen.“

Ministra Fiedler in Prašek sta izjavila, da bosta pri vladi protestirala proti vsaki kršitvi avtonomije ljubljanskega mesta ali proti kaki drugi krivici, ki bi se zgodila Slovincem. Nas mora to jako tolažiti, ker imamo zagovornike v osrednji vladi in tu se zopet vidi, da slovanska vzajemnost ni samo prazna beseda. Najboljše bi bilo seveda, da bi imeli Jugoslovani svojega zastopnika v ministrstvu kakor ga imajo drugi narodi. Na to bodo morali delati naši poslanci.

Kaj pa naši zastopniki? Zaradi zadnjih, toli usodnih demonstracij v Ljubljani se vozi dr. Egger, oficijalni voditelj kranjskih Nemcev, neprestano na Dunaj informirat vlado zoper Slovence. Kakšne so te informacije, vemo vsi. Celo smešna starka Lina Galé-Kreuter je bila na Dunaju pri ministrih ter je vlado „informirala.“ Čudno pa je, da ničesar ne čitamo o potovanju naših zastopnikov na Dunaj k vladi! Zakaj se ne odpošlje deputacija mesta in združenega narodnega odbora? S samimi pismenimi poročili ne bo mnogo opravljeno. Zdaj bi bil čas, da nastopijo pot na Dunaj združeni odposlanci vseh slovenskih strank!

Iz Križevcev na Hrvaškem se nam je poslalo pismo sledeče vsebine: Mila bračo Slovenci! Danas, kad plače cijeli slovenski narod, kad je bijela Ljubljana i čitava Slovenija zavita u crno zbog teških zločina, što ih proizvede tudjinska sila proživši nevinu krv, danas plačemo s Vama i dijelimo Vašu tugu i mi Vaša jednokrvna braća Hrvati, ali Vam kličemo tješeci Vas: „Mučenička krv nevinih slovenačkih žrtava donijeti će slobodu divnoj Sloveniji.“ Ustrajte u borbu za slobodu, za narodna prava za koja će se uvijek s Vama jednako boriti i braća Vaša Hrvati! Mons. dr. K. Horvat. Župnik Ferkič. Josip Valjak. Sl. Heršak. Ing. Fr. Horvat. Josip Heršak. Avr. Jambrečak.

Pogreb mučencev Ivana Adamiča in Rudolfa Lundra je bil tako veličasten, kakor se menda na Kranjskem še nikoli ni vršil in se ne bo kmalu. Rodbinama umorjenih žrtev naj bo to vsaj nekoliko v tolažbo, da se je pogreba udeležilo nad 30000 ljudi, vsa ljubljanska narodna društva in avtonomne korporacije. Složno so nastopala napredna in katoliška društva, videli si politične nasprotnike v parih hoditi za pogrebom. Koliko solz se je prelilo pri tem pogrebu, kako so se omehčala srca vsem udeležnikom in vsak je čutil le neizmerno bol in gnev, da smo mi Slovenci morali dati na žrtvenik dve mladi življenji. Mrtvaški sprevod je bil dolg pet četrt ure in videl si v njem vse odlične zastopnike slovenskih in socijalnodemokratske stranke. Vse, kar slovenski čuti, se ga je udeležilo. Ni se pa udeležila pogreba naša c. kr. vlada! Značilno!

so odprli mnogo na Nevskem prospektu: „Café Reiter“, „Wiener Café“, „Café de France“ itd. Ponekje posnemajo Pariz, ponekje zopet Dunaj. Vendar ruski človek še ne boleha na boleznih Evropejca.

Po kavarnah je dovolj prazno; časopisov je malo, zbirajo pa se ondi večinoma gledališki igralci, mladina brez poklica. Občinstva, ki bi resno zasledovalo dogodke politike, skoro niti ni. Razun knjižnic pa ni tudi v Petrogradu takšnega prostora, kjer bi mogel človek v eni uri pregledati ves tisek, kakor n. pr. na Dunaju v „Café Central“. Očividno ne ugaja vse, kar se poraja na zapadu.

Društveno življenje se je vse razbilo ter se zaprlo v tesne kroge; vse se je izpovrglo v sektantstvo. „Kružkovščina“, nestrpnost, pristranost, vladajo povsod v društvenem življenju, v književnosti in umetnosti. Leva ali desna? — To je mera, s katero se meri in ocenjuje vse. Neke splošne ideje, ki bi bila zmožna dvigniti ljudi nad predele strankarstva, niti ni. Ko bi se poprijeli vsaj borbe s pijančevanjem, gladom in s temo nevednosti! Ali je mar mogoče tukaj dvojno mnenje? In kaj še: celo te vnebojpijoče

Jubilejna slavnost naj odpade! Tako zahteva globoko žalostno ljudstvo. Letos ne moremo biti več veseli. Spomin na prežalostne dogodke zadnjih dni se je pregloboko začrtal v ljudsko dušo, da bi se moglo z veseljem srce slaviti in ne le slavlje. Naj se radujejo raje oni, ki so se preobjedli ob polni državni mizi! Mi Slovenci pa smo bili vedno teptani in psovani. Premišljeno so nas po nedolžnem preganjali, tolkli, po ječah vlačili, streljali kakor zajce, sedaj pa naj delamo jubilejske slavnosti! Vse lepo, nimamo nič zoper vzvišeno osebo vladarjevo, a letos, po teh dogodkih in ob teh nastopih c. kr. oblastev ne smemo in — no čemo!

Nič družega?! Dr. Šušteršič, vodja Slov. L. S., je na Viču v svojem prav dobrem poročilu o ljubljanskih demonstracijah dejal, da je edini pogoj za skupno postopanje obeh glavnih slovenskih polit. strank: spoštovanje verskih čustev kmeta in delavca. Ako se opusti žaljenje teh verskih čustev, je dejal dr. Šušteršič, smo skupaj. Nam se zdi ta pogoj toli malenkostno lahek, da vprašujemo strmeči: Ali res nič družega? Naše mnenje je, da žaljenje verskih čustev sploh ni možno med resničnimi omikanci. List, ki bi žalil najsvetejša čustva naroda, se obsoja sam. Razpravljanje verskih vprašanj sploh ne sodi v političen list. Vera spada v filozofijo, ki je pretežka hrana za dnevnike. Zato smo vedno obsojali vlačenje vere v časnikarske predale dnevnikov, ki morejo pisati o najtežavnejših vprašanjih le plitko in, žal, navadno le surovo. Verska filozofska in moralna vprašanja spadajo v najresnejše revije, a pisati morejo v njih le temeljiti specialisti znanstveniki. Seveda pa babjeverno tercijalistvo in praznovrstvo nimata nič zveze z vero in z verskimi čustvi. Zato bi ju moral okreati najprej „Slovenec“, ako mu je res za kulturo. Ker pa tega ne dela ta v prvi vrsti poklicani list, morajo bolehnje izrodke pobožnjaštva (ne pobožnosti!) okreati drugi naši listi. Želimo le, da se zgodi tudi to vedno v dostojni obliki in brez generaliziranja! Tudi raznih farovških in deviških škandalov ni treba več toli na dolgo in široko popisovati in hudobno pogrevati! V iskanju seksuvalnih škandalov so namreč naši listi rafinirani le sebi v sramoto in škodo. O najvažnejših kulturnih vprašanjih često molče, pozabljajo najpomembnejše pojave v Slovanstvu, a za pikantnosti duhovnikov imajo vedno dovolj prostora v svojih predalih. To je filistrozno, vaščansko! A tudi klerikalni listi naj bi opustili abderitovsko zbadanje oseb, ki niso všeč temu ali onemu nestrpnežu. Spoštujmo ne le verska, nego sploh vsakršna poštena čustva svojih rojakov, pa bo v deželi Slovencev med brati res bratsko življenje!

Prvi obsojeni demonstrant Kadunc, slaboten in bolan dečko, ki je vrgel za dragonci kakor oreh velikansk kamen, je bil obsojen na 14 dni zapora.

rane ruskega življenja ne združujejo ruskih ljudi, marveč še bolj prilivajo olja na tleča ognjišča. Sleherni Rus je le svoje vrste — sektant in fanatik. — Imena in osebe zasenčujejo ideje. V vsakem krogu, v vsaki stranki so posebni preroki, nezmotljivi vsevedeži in vserezumneži... Levi se bore v „isteriku“, desničarji pa „klikuše“tvojejo“, a središče razdirajo dvomljive neopredelnosti.

Strankarsko prazno besedičenje, polemika in spletke — evo, s čim se hrani ruska družba! Vprašanja zunanje politike večine občinstva ne zanimajo in celo oni daljni vzhod, kjer se še ni posušila prelita kri ruskih vojakov, kjer se ni izvršila z zmagojočim sovražnikom delitev razdornega jabolka, celo on ne obrača več nase splošne pozornosti.

Samo z nečim se je moči potolažiti. S tem, da Petrograd ni Rusija! Preprosti ruski narod živi vse drugo življenje, ima vse drugače interese, nego njegovo izobraženo razumništvo brez zemlje.

Prvo žrtev „izgredov“, Josipa Kadunca je deželno sodišče izpustilo iz zapora proti kavčiji 500 kron, ki jih je založil njegov zagovornik dr. Karel Triller.

Proč z dvojezičnimi napisi! Vlada je obljubila Nemcem in nemškutarjem vse varstvo, varstvo bajonetov in pušk, da lahko zopet napravijo nemške napise. V zavesti, da jih ščitijo različni Mayerji, so se zopet ponekod pojavili — dvojezični napisi, seveda samo pri notoričnih nemškutarjih. Če bi ti ljudje napravili samonemške napise, bi nič ne rekli, ali da hočejo ti ljudje varati občinstvo in je spravljati v zmoto s tem, da imajo razen nemških napisov tudi slovenske, to navdaja človeka z jezo. Kdor ima dvojezičen napis, ta hoče ljudi varati glede svoje narodnosti in torej z goljufijo zvaljati slovensko občinstvo v svojo prodajalno ali obrtovalnico. V tem ko nas grde in psujejo Nemci po svojih listih na brezprimeren, nečuven način, hočejo obenem svoje žepe polniti s slovenskim denarjem in obešajo poleg nemških napisov tudi slovenske. To je prav nemško. Kdor živi od Slovencev, naj ima samo slovenski napis, kdor od Nemcev pa samo nemški napis. Slepomišenja pa bodi konec in mora biti konec.

Slovensko gledališče. V četrtek, dne 1. oktobra se je otvorila sezona slovenskega gledališča z ruskim igrokazom „Gospa majorka“ (sp. Iz. V. Spažinskij); v petek, dne 2. oktobra se je igrala angleška burka „Nioba“ (spisala H. in E. A. Paulton); dne 3. oktobra se igra veselo-igra „Gospod Senator“ (spisala Schönthan in Kadelburg); dne 4. oktobra pop. ob 3. čarobna drama „Zapravljivec“ (spisal Raimund), zvečer ob pol 8. opera „Madame Butterfly“ uglasbil G. Puccini. Torej se bo igralo slovensko štiri dni zapored, kar se še ni nikdar pripetilo.

Nemško gledališče v Ljubljani so doslej obiskovali premnogi Slovenci in Slovenke. Zlasti lani je bila večkrat nad tretjino posetnikov slovenska. Letos bo to nemogoče. Značilno je za izpremenjene razmere, da nemško gledališče prvi teden niti začeti ne more. Več igralcev je odpovedalo, gledaliških listov nočejo plakaterji nalepiti in vojaška godba se še danes premišlja... Zato se prvi teden igra le slovensko. Čas je že, da izgine iz Ljubljane nemško gledališče prav tako popolnoma, kakor je izginilo za vselej iz Zagreba madjarsko gledališče. Ljubljanski Nemci in nemčurji sami ne morejo vzdržati nem. gledališča niti dve sezoni več! Brez slovenskih obiskovalcev mora nemško gledališče v Ljubljani kmalu zmrzniti. Naša narodna dolžnost pa je, da ohranimo in še dvignemo slovensko gledališče.

Poročnik Mayer si nabira nove žalostne laborike. Na ulici je udaril po licu časnikarja Pirca in mu grozil s potegnjenim sabljo. Ne vemo, kako puste njegovi predstojniki, da se še ta človek tako prešerno in objestno sprehaja po Ljubljani, ko morajo vendar vedeti, da se ljudstvo razburi in vznemirja, če vidi povzročitelja umorov na ulici.

Velešrbska agitacija je vzrok demonstracijam v Ljubljani. Tako pišejo z vso resnostjo dunajski veliki listi. V Ljubljani obstoji baje tajna politična organizacija, ki ima zveze z jugoslovanskim klubom v Belgradu, ki je središče vseh prekucij. V to svrhu je bil pred demonstracijami belgrajski profesor Milo Pavlovič-Krpa v Ljubljani, ki je znan kot velešrbski agitator in je bil radi tega tudi izgnan iz Srbije. — Mi beležimo te vesti in se krohotamo. Kdo bi se ne? Zopet nekaj povoda s političnim, revolucionarnim ozadjem, da se bo strožje nastopalo proti Slovincem!

Ljubljančankam v album. Prejeli smo: Ljubljanski častniki so zmerjali pri zadnjih demonstracijah Slovence z „Windische Hunde, Windische Schweine“ in z drugimi takimi lepimi izrazi, ki jih pozna parfimirani častniški leksikon. Vedli so se nekateri tudi sicer tako, da bi se moglo kaj takega pričakovati pač od cestnih pometalcev, ne od častnikov! A ljubljanske dame bodo še vnaprej srečne, če jih pogleda kak nemški častnik, ki sovraži njihovo narodnost, a sicer so mu slovenske žene in de-

kleta dobra. In če celo nagovori kateri kako, se kar topijo te naše ljube dame od same sreče in sladkosti kakor strd na solncu. In ko bo spet kak častniški večer, bodo morali kupovati nesrečni slovenski soprogi in očetje najdražje toalete, da malo omamijo in osrečijo z njimi naše ljube slovenske dame nemške oficirje. Ko bi se šlo naše ženstvo učiti tudi v tem oziru v Prago! Povprašajte malo ljudi, ki poznajo češke razmere, kako je tam v tem oziru! Slovenski soprogi in očetje pa se naj postavijo tudi glede nemških častniških priredb na stališče, da nima slovenska žena in slovensko dekle na njih ničesar iskati! Kaj dobrega tako ne najde!

Kranjska hranilnica vzdržuje s svojim denarjem celo nemškutarstvo v Ljubljani. Ko bi nje ne bilo, bi šli ljubljanski Nemci že davno rakom žvižgat. In v ta zavod nosijo Slovenci denar ter podpirajo s tem svoje narodne nasprotnike. Dobe se slovenski sodniki, in še precej jih je, ki nalagajo pupilarni denar v to hranilnico. Sramotno bi bilo, ako bi se to še nadalje vršilo. V teh dneh žalosti in bolesti so ljudje trumoma hiteli dvigniti svoj denar. Videlo se je vse stanove. Stare ženice, stari možakarji, ki so doslej mislili, da je njih denar edino v Kranjski hranilnici varen, so ga vzeli vun in zaupanje se je nenadoma preobrnilo v nezaupanje.

Ponižnost je lepa čednost, do tega nazora so prišli tudi nemški trgovci v Ljubljani. Če pride kdo v njih prodajalno, je preprijazno pozdravljen slovensko, ko so se poprej vedno čuli nemški pozdravi. Tega greha so se pa držali tudi naši narodni trgovci, toda v zadnjem času — ob prepovedu slovenskega življa v Ljubljani — se je v tem oziru kar čez noč preobrnilo. Slovensko lice zunaj, slovensko znotraj, zdaj čakamo še na najbolj važno odločitev slovenskih trgovcev: povsod in z vsakomur slovensko korespondenco!

Obsedno stanje v Ljubljani še vedno traja. Ponoči in podnevu povsod bajonet. Žandarji z vseh avstrijskih kronovin ter 500 vojakov domačega pešpolka, najboljši detektivi z Dunaja in Trsta, ves aparat za najhujše revolucionarje je zbran v Ljubljani. Demonstracij od 20. septembra ni bilo nobenih in vendar taka skrb!

Trgovski nastavljeneci proti demonstracijam! Odbor državne zveze „Anker“ nemških trgovskih industrijskih in privatnih nastavljenec v Avstriji je sklenil resolucijo oziroma protest proti demonstracijam Čehov in Slovencev proti Nemcem, čigar glavne misli so naslednje: „Najnovejša, z nemško krvjo zapečaten grozodejstva Čehov in Slovencev tudi nas trgovskih nastavljenec ne morejo več pustiti mirnih. Z ozirom na to, da so slovanski nastavljeneci in uradniki največ vzrok slovaniziranja, ker vedno gledajo na to, da dobe od njih delo in zaslužek le slovanske tvrdke, moramo tudi mi najodločneje protestirati zoper vlado, ki nastavlja v uradih slovanske uradnike. Tovariši! Nehajte z mlačnostjo. Čuvati in varovati se moramo pred napadi naših sovražnikov! Zato pa vihar v vseh deželah in provincah! Vihar in naval na vseh črtah celega trgovskega stanu zoper vse, kar je slovansko! Kjer je danes slovanski ali sploh tuj nastavljenec, mora nemški nastavljenec na njegovo mesto, glejte na to, da se v Vaših trgovinah le pri Nemcih in nemški izdelki kupujejo, gospodarski bojkot vsemu Slovanstvu! Le gospodarska organizacija in gospodarski bojkot more našemu stanu in s tem našemu narodu koristiti, zato naj si vsak nastavljenec šteje v čast, bojevati se za ideale!“ — Mi bi ne omenili tega protesta, toda društvo „Anker“ ima člane tudi med slovenskimi nastavljeneci, ki morajo po našem mnenju takoj izstopiti iz društva. Ako bodo naši trgovci, kakor so zdaj sklenili, le slovenski korespondirali tudi z dunajskimi tvrdkami, potem ne bo nihče izpodrival slovanskih nastavljenec iz njih služb, pač pa jih bodo morali še nastavljalati. Bodite slovenski trgovci, dosledni in spoštujte svoj jezik, potem bo tudi veliko dobrih mest odati za slovenske nastavljenice.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala „Češka akcijska pivovarna“ v Čeških Budjevojicah K 192-60 kot provizijo za 963 hl piva

razprodanega na Kranjskem od 1. junija do 23. septembra t. l. Gotovo lep znesek za tako kratko dobo. Slovenci sami pa morejo ta znesek podesetoriti s tem, da naročajo izključno le pivo omenjene pivovarne. Le žal, da se mnogo toči „Meščansko budjevoviško pivo,“ katerega glavna zaloga pri nas je v Sp. Šiški. To pivo prihaja od meščanske pivovarne, ki je najhujša nasprotnica Čehov v Budjevovcih, ki podpira „Schulverein“ in absolutistično nastopa napram češkim uslužbenaem. Započeta gospodarska emancipacija pri nas naj se pospešuje i s tem, da se naroča akcijsko pivo, saj se s tem podpira našo družbo, nasprotno z meščanskim pivom „Schulverein.“ Kdorkoli pije to pivo, naj si zapomni, da je pospeševal germaniziranje naše mladine. Upamo, da se bode v bodoče točilo po vseh slovenskih gostilnah poleg domačega piva in ostalih dobroznanih narodnih čeških piv le češko budjevoviško pivo, ki je poleg navedenih vzrokov tudi jako dobro in priznано po vsem Češkem.

Listnica uredništva. Vse pošiljatve, ki se tičejo uredništva, naj se naslovijo: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Tudi upravnistva časopisov, ki nam dohajajo v zameno, prosimo, da nam liste pošiljajo v Ljubljano.

Književnost.

Trgovski koledar za leto 1909. Uredila dr. R. Marn in Silv. Škerbinc. Založilo slov. trgovsko društvo Merkur v Ljubljani. Cena 1 K. Že tretje leto izdaja trgovsko društvo Merkur lične koledarje z najraznovrstnejšo vsebino, ki ni samo za trgovce velike važnosti, ampak v prvi vrsti za vsakega obrtnika in druge stanovce. Letošnji koledar se odlikuje po izborni vsebini, zlasti nam ugaja tolmačenje novega obrtnega zakona v posameznih sestavkih vsa določila, ki se razlikujejo od prejšnjih predpisov, zlasti za posamezne obrtne stroke. Vsebinsko zaključuje trgovsko-obrtni strokovni tolmač, ki tolmači mednarodne izraze v javnem življenju jako umljivo. Takega dela nam je jako potreba, ker ga Slovenci še nimamo. Strokovni tolmač se bo kakor čujemo vsako leto izpopolnjeval, da bomo na ta način dobili besednjak velike važnosti. Koledar prav toplo priporočamo. Dobi se ga pri slov. trgovskem društvu Merkur v Ljubljani.

Knjige „Matice Slovenske“ se vse tiskajo in izidejo brezdvomno pred Božičem. P. n. gg. poverjeniki, ki za letos še niso poslali članarine, naj blagovolijo to storiti čim preje. Poedinci morejo denar (4 K) poslati direktno Matici v Ljubljano, samo naj po možnosti navedejo, pri katerem poverjeništvu so doslej dobivali knjige.

Družba sv. Cirila in Metoda je izdala v oslavo jubilejnega leta dve mladinski knjigi: „Naš cesar Fran Josip I.“ (cena 40 vin.) in „Franc Jožef I.“ (cena 30 vin.) Priporočamo ju vsem šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom, da si ju nabavijo ter razdele med otroke. Čisti znesek pripade družbi, knjiga sama pa je zelo primerna jubilejnemu letu. Naročila je oglašiti družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, katerim se bode zastoj prilagala knjiga „Andrej baron Čehovin,“ slavni slovenski junak.

Prosveta.

Slovensko deželno gledališče v Ljubljani. Sezona 1908/9 se je otvorila 2. oktobra t. l. Za dramo so pripravljene te-le igre: Ksaverij Andrejev: „Zaklad“. Naroden igrokaz v treh dejanjih. — Dr. Fran Detela: „Dobrodušni ljudje“. Veseloigra v treh dejanjih. — Anton Medved: „Kacijanar“. Žaloigra v petih dejanjih. — Ksaverij Meško: „Mati“. Igrokaz v treh dejanjih z epilogom. — Milan Pugelj in Cv. Golar: „Snubači“. Komedijska v štirih dejanjih. — Ant. Čehov: „Stric Vanja“. — Ip. V. Spažinskij: „Gospa majorka“. — B. Rakšjanin: „Nastop strasti“. — Nik. Potjehin: „Zanka smrti“. — M. Balucki: „Predlogi gospoda občinskega svetnika“. — Zyg. Preybylski: „Vicek in Vacek“. — F. A. Šubert: „Žetev“. — Vaclav Štech: „Vročja tla“. — W. Shakespeare: „Kralj Lear“. — O. Wilde: „Idealni soprog“. — Harry in E. A. Paulton: „Nioba“. — Molière: „Skopuh“. — P. Bourget & A. Kury: „Razporoka“. — Rob. de Flers & G. Caillavet: „Ljubezen bedi“. — G. Gavault & Rob. Charvey: „Gospodična Josetta — moja žena“. — A. Guimera: „V dolini“. — Testoni: „Tisto posebno...“ — Zambaldi: „Žena zdravnikova“. — Verga: „Kmetski vitezi“. — Henrik Ibsen: „Rosmersholm“ in „Divja rasa“. — Holger Drachmann: „Enkrat je bil...“ W. Goethe: „Faust“. I. del. — Fr. Grillparzer: „Morja in ljubezni valovi“. — Frid. Schiller: „Wallensteinov ostrog“. — G. Hauptman: „Bobrov kožuh“. — Lud. Fulda: „Maskerada“. — R. Havel:

„Tujei“ in „Politiki“. — Fr. pl. Schöntan & G. Kadelburg: „Gospod senator, Zlate ribice in Sloveča žena“. — K. Kraatz: „Hribolazec“. — Karl Lauffs: „Vražja misel“. — Angaževano osobe: Dame: Berta Bergantova, Zofija Borštnikova-Zvonarjeva, Štefanijs Dragutinovičeva, Ludv. Kavcka, Marija Peršlova, Magda Ronovska, Kamila Šubertova, Terezija Thalerjeva, Jos. Nučičeva (sufleza). Gospodje: Ivan Belič, Fran Bohuslav, Anton Danilo, Leon Dragutinovič, Edvard Grom, Ljub. Iličić, Josip Križaj, Hinko Nučič, Josip Molek, Josip Povhe, Josip Toplak-Jurič, Fr. Habič (inspicijent). — Opera in opereta ima pripravljena sledeča dela: Anton Foerster: „Gorenjski slavček“. Opera v treh oddelkih. — Viktor Parma: „Hram Venere“. Opereta v treh dejanjih. — G. Puccini: „Madame Butterfly“. — Saint-Saëns: „Samson in Dalila“. — J. Massenet: „Werther“. — W. A. Mozart: „Cosi fan tutte“ in „Čarobna piščalka“. — H. Marschner: „Jan Heiling“. — Karel Goldmark: „Sabska kraljica“. — O. Strauss: „Valčkov čar“. — Karel Weiss: „Revizor“. — Ed. Lecocq: „Girofle-Girofla“. — Ed. Audran: „La Mascote“. — L. Fall: „Dolarska princezna“. — Angaževano osobe: Dame: Josipina Hadrbolecova, Lilly Nordgartova, Julija Šipankova, Marija Peršlova, Mada Peškova, Terezija Thalerjeva, Berta Bergantova (sufleza). Gospodje: Fran Bohuslav, Al. Fiala, Josip Florian, Josip Križaj, Josip Arno Hess, Josip Povhe, Bogumil Vlček, Bogdan pl. Vulaković (stalni gost.) Hilarij Benišek, kapelnik. — Operni in operetni zbor šteje 28 členov. — Orkester: Koncertni orkester „Glasbene Matice“ v Ljubljani (82 členov). Abonnement: Parterni sedeži: I.—III. vrste krajnji sedeži 144 K, ostali 129 K, IV.—VI. vrste krajnji sedeži 123 K, ostali 108 K, VII.—IX. vrste krajnji sedeži 117 K, ostali 102, K X.—XI. vrste krajnji sedeži 72 K, ostali 60 K. Balkonski sedeži: I. vrsta 69 K, II.—III. vrste 60 K. Galerijski sedeži: I. vrsta 36 K, II.—V. vrste 24 K. Najemnino za lože je plačati v dveh obrokih, in sicer 1. oktobra 1908 in 1. januarja 1909. Najemnino za sedeže je plačati v treh obrokih, in sicer 1. oktobra 1908, 1. decembra 1908 in 1. februarja 1909. Kavarne, prodajalnice itd. dobivajo gledališke liste zastoj. Za privatne osebestane abonnement na gledališke liste za vso sezono 3 K. Priglase najemnikov lož in sedežev se sprejemajo v Šeškarkovi trafiki v Šelenburgovih ulicah. Istotam se naročajo gledališki listi.



Slava spominu naših narodnih mučenikov

Ivana Adamiča in Rudolfa Lundra!

Nedolžna kri Vajina kliče c. kr. avstrijsko vlado
po slovenskih pravicah!

Edino pravi je samo
Thierry-jev balzam

z zeleno **nuno** kot varstveno znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3.60. — Zavojnina prosta.

Vseposod priznani kot **najboljši domači sredstvi** zoper želodčne težave, zgago, krče, kašelj, zasliženje, vnetje, poškodbe, rane itd. — Naročila ali denarne pošiljke je nasloviti na:

A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatecu
Zaloge v več lekarnah.

Čudež industrije!

New-Jork in London nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

gl. 6.90 in sicer:

- 6 kom. najfin. nam. nožev s pristno angl. klinjo
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega kosa;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinejša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo **gld. 6.90.**

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **gld. 6.90.** Američansko pat. srebro je znano, skoz in skozi je bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inserat ne temelji na **nikakršni slepariji**, zavežujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovanjsko in priložnostno darilo kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se **A. Hirschberg-a** eksportni hiši amer. edino le v **A. Hirschberg-a** pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandstr. 19 L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo **10 kr.**

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pism:

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako zadovoljen. Oton Bartusch, c. in kr. stolnik v 27. poštopku v Ljubljani.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

Št. Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Böhm, okrežni in tovarniški zdravnik
S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen. Sarajevo, 22. oktobra 1904.

Mihail Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov dež. pri vladi v Sarajevu.

Steckenpferd- lilijino mlečno milo

Za kožo najmilejše milo.



Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah



Proč s peresom!

„LILIPUT“ je pisalni stroj za vsakogar.

Model A K 38.—

Novi model III K 50.—

Brez konkurence z ozirom na ceno in uporabnost.

Ni igrača; ne zamenjati s sicer cenejšimi posnetki, ki pa so brez vrednosti; črke tako lepe kakor pri najdražjih pisalnih strojih; črke niso iz mehkega gumija. Razmnožbe vsake vrste. Pretiskalne kopije. Jamstvo za brezhibno delovanje.

Odlikovan na vseh razstavah.

Prospekt zastoj in poštne prosto
pri razpošiljalni družbi

M. Krauss & Co., Kufstein.

Posojilnica v Radvoljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od
vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5.500.000

po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 %
ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop.**
in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Tiskovine

za industrijo, trgovino
in obrt
od navadnega trgovskega zavitka do obširnega cenika.
Tisk umetniških razglednic.
Postrežba točna.

TISKARNA KNJIG IN UMETNIN A. SLATNAR V KAMNIKU

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJŠE ENO- IN VECBARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI NAJOBSEZNEJŠA DELA. □ IZVRŠITEV VEDNO □ PRIZNANO LIČNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s priloženo „Slov. Gospodinja“
Trgovina s papirjem
in pisalnimi potrebščinami.
Knjigoveznica.
Zaloga in izdelovanje
šolskih zvezkov.

Podružnica v Spljetu

Delniška glavica:
2.000.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

Podružnica v Celovcu

Res. fond:
200.000 K

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4 1/2 %

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“
po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

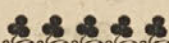
Rentni davek plačuje banka sama.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah



- Urar -



Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Eksporč. Ceniki zastoj in poštne prosti. Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zob-
čistilno sred-
stvo!

SEYDLIN
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dohl
se
povsod

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

„Velika egiptovska sanjska knjiga“

ki obsega 320 strani; razlaganje sanj, navodilo za srečanje, srečni in nesrečni dnevi in kažipot človeškega življenja, kazalo o različnem pomenu sanj po posameznih nebeških znamenjih.

Cena 60 vinarjev po pošti 10 vinarjev več.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5
priporoča

elegantne obleke po meri

iz pristnega angleškega blaga.

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.



Slovenci spominjajte se podpor-nega društva za slovenske visokošolce v Pragi.

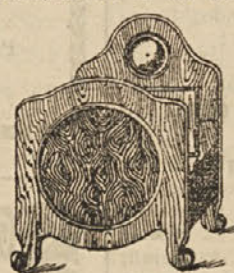


Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1828.

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu & poprej skoz 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo bališče, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroce, žimnate in na peresih. Ogledala in podobe lastnega izdelka.



Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Žaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznice, čistilnice, mlatilnice, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA

v LJUBLJANI

na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehnične in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Slovenci,

kupujte užigalice v koorist družbi

sv. Cirila in Metoda.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev iz najboljših tovarov, domačih in tujih. Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene. Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.



Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega zistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštah znanih ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296. Lindenstrasse. 50.

Zahtevajte „Naš List“ v gostilnah in kavarnah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skontraciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1907
K 12,888.795-43

Denarni promet
K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.